

Na temelju članaka 70. i 118. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi („Narodne novine“, br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12., 94/13., 152/14., 7/17, 68/18, 98/19 i 64/20.), Školski odbor Osnovne škole Čučerje dana 8.12.2022. godine donosi:

PROTOKOL O POSTUPANJU ŠKOLE

U KRIZNIM SITUACIJAMA

Članak 1.

Protokol se odnos na preveniranje mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanja u konkretnim situacijama sa ciljem zaštite djece, kao i svih djelatnika koji o njima skrbe u školi. Način postupanja učitelja, stručnih suradnika i ravnateljice u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te obveza prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima regulirani su sljedećim dokumentima: Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19 i 64/20), Kaznenim zakonom (NN, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19), Zakonom o zaštiti nasilja u obitelji (NN, br. 70/17), Pravilnikom o načinu postupanja odgojno obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2013), Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (NN, br. 94/15, 3/17), Pravilnikom o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN, br. 24/15), Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Vlada RH, 2004), Protokolom o postupanju u slučaju zlostavljanja i zanemarivanja djece (Vlada RH, 2014), Protokolom o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2015), Protokolom o postupanju u slučaju seksualnog nasilja (Vlada RH, 2018), Protokolom o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (Vlada RH, 2019), Akcijskim planom za prevenciju nasilja u školama za razdoblje od 2020. do 2024. godine (Vlada RH, 2020) te na drugim podzakonskim aktima Škole.

Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja dionika unutar odgojno obrazovne ustanove u slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju (bilo koje

vrste) nad učenikom ili odraslom osobom, odnosno propisuje što treba činiti ravnateljica, stručni suradnik, učitelj, učenik, drugi djelatnik škole ili roditelj/skrbnik djeteta.

O načinima i koracima svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja potrebno je upoznati djelatnike škole, učenike te roditelje.

Članak 2.

Protokol sadrži:

1. općeprihvaćenu definiciju nasilja
2. razliku nasilja od običnog vršnjačkog sukoba
3. postupanje u slučaju običnog vršnjačkog sukoba
4. postupanje u slučaju nasilja među učenicima
5. postupanje u slučaju nasilja prema djelatnicima od strane učenika
6. postupanje u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u Školi (nastavnika, roditelja, drugih zaposlenika, nepoznatih osoba),
7. postupanje u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u Školi,
8. postupanje u slučaju saznanja ili sumnje o nasilju ili zanemarivanju u obitelji učenika,
9. evidencija o sukobima i nasilju u Školi
10. obrazac za opis događaja koji popunjava osoba koja je izazvala događaj.

1. OPĆEPRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA

Svjetska zdravstvena organizacija (World Health Organization, 2002.) nasilje definira kao namjerno korištenje fizičke snage i moći prijetnjom ili akcijom prema samome sebi, prema drugoj osobi, prema grupi ljudi ili čitavoj zajednici, što može rezultirati ili rezultira ozljedom, smrću, psihičkim posljedicama, smetnjama u razvoju ili deprivacijom. Događa se na osobnoj razini (npr. samoozljeđivanje), na razini međuljudskih odnosa (npr. vršnjačko nasilje, obiteljsko nasilje) i na razini kolektiva, odnosno zajednice. Izloženost bilo kojem obliku nasilja ugrožava socijalni, emocionalni i kognitivni razvoj djece te nepovoljno djeluje na mogućnost uživanja mnogobrojnih ljudskih prava. Definicija nasilja preuzeta iz Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima koji je donijela Vlada Republike Hrvatske 2004. godine glasi: „Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem

povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnotežan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinca).“

VRSTE NASILJA

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

1.1. Namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira je li kod napadnutog učenika nastupila tjelesna povreda.

1.2. Psihičko (emocionalno i socijalno) nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog ili više učenika. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje pojedinca iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije pojedinca od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje učenikovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili dovođenje učenika u podređeni položaj na drugi način, kao i sva druga ponašanja počinjena od učenika i mlade osobe (unutar kojih i seksualno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom učeniku namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Oblici psihičkog nasilja su:

- napad preko posrednika (uključuje napad počinitelja na žrtvu preko treće osobe koja toga najčešće nije svjesna)
- verbalno nasilje (namjerno korištenje uvredljivih riječi s ciljem nanošenja psihološke povrede drugoj osobi, npr. vrijeđanje, nazivanje ružnim imenima, psovanje, izazivanje straha prijetnjama)
- relacijsko nasilje (manipuliranje vršnjačkim odnosima s ciljem uništavanja osjećaja prihvaćanja, prijateljstva i pripadanja, odnosno usmjereno je na isključenje žrtve iz vršnjačkog društva (npr. ne uključivanje osobe u grupne razgovore i aktivnosti))

1.2.1. Elektroničko nasilje koje se definira kao svaka zlonamjerna i ponavljana uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi se nekome nanijela šteta, odnosno kako bi se najčešće neki učenik ponizio, zadirkivao, prijetilo mu se ili ga se zlostavljalo na neki drugi

način. Ono može uključivati slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, nasilne napade na privatnost (otkrivanje osobnih informacija o drugima, „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese), kreiranje internetskih stranica (blogova, grupa) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima i seksualno namamljivanje.

Svako korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija treba biti u svrhu odgojno-obrazovnog rada. Online komunikacija treba biti službena, pristojna i provoditi se putem komunikacijskih platformi odobrenih za tu svrhu. Službena komunikacija u svrhu postizanja odgojno-obrazovnih ciljeva treba biti jasna, transparentna i po potrebi, dostupna na uvid.

Oblici elektroničkog nasilja su:

- izravan napad (obraćanje uznemirujućim porukama, krađu ili promjenu lozinki, krađu ili promjenu nadimaka, objavu privatnih podataka ili neistina, slanje uznemirujućih slika, postavljanje internetske ankete o žrtvi, slanje virusa, poticanje grupne mržnje, napade na privatnost, uznemiravanje, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima te širenje nasilnih i uvredljivih komentara)
- grubo online sukobljavanje (kratkotrajna rasprava između dvije ili više osoba koju karakterizira ljut, eksplicitan i vulgaran govor, uvrede a ponekad i prijetnje; počinitelj nasilja ima za cilj izazvati bijes, tugu i/ili poniženje kroz namjerno izazivanje sukoba)
- uznemiravanje (opetovano slanje okrutnih, uvredljivih, neprijateljskih i provokativnih poruka pojedincu ili grupi; najčešće se događa putem privatnih poruka, a cilj počinitelja nasilja je prijetećim radnjama dovesti drugu osobu u ponižavajući i/ili podređeni položaj), neprimjerena komunikacija djelatnika škole prema učenicima (komunikacija koja se ne tiče odgojno-obrazovnog rada, pokušaji zataškavanja te traženje tajnost za takvu komunikaciju od strane odrasle osobe)
- ogovaranje i klevetanje (izmišljanje informacija o žrtvi s ciljem povrede osobe te njihovo elektroničko slanje i dijeljenje; uključuje stavljanje slike lica osobe na nepoznato golo tijelo i dijeljenje te slike; cilj ovih radnji je nanošenje štete žrtvinoj reputaciji ili uništavanje odnosa s drugim osobama)
- lažno predstavljanje (uzimanje tuđeg identiteta i slanje poruka i drugih sadržaja u tuđe ime)

- iznuđivanje i širenje povjerljivih informacija (javno objavljivanje podataka koje je žrtva poslala počinitelju nasilja u povjerenju; počinitelj nasilja može izmanipulirati žrtvu da napiše nešto privatno što onda počinitelj nasilja javno objavljuje ili šalje dalje bez dopuštenja)
- socijalno isključivanje (događa se jednako na Internetu kao i u offline svijetu; žrtve ne mogu ući u određene chat sobe ili ih se ne uključuje u grupne poruke)
- prijetnje i uhođenje (opetovano slanje prijetećih poruka te neprestani pokušaji uspostavljanja i nastavljavanja neželjenog kontakta zbog kojih se žrtva počinje bojati za vlastitu sigurnost i dobrobit; posebno je izraženo prilikom komunikacije s nepoznatim osobama te u slučajevima seksualnog nasilja putem Interneta)
- video-snimanje (snimanje ili fotografiranje u situacijama koje su za učenike ponižavajuće ili neugodne; izazivanje i snimanje tučnjave ili drugih nasilnih sadržaja te njihovo širenje)
- izmjena fotografija (izmjena osobnih fotografija bez dozvole i objava na Internetu)
- elektroničko seksualno nasilje (uključuje slanje i dijeljenje sadržaja seksualne prirode koji služe za seksualno uznemiravanje druge osobe i zadovoljenje vlastitih seksualnih potreba, objavljivanje i/ili prosljeđivanje intimnih slika i snimki bez pristanka osobe, širenje glasina koje se odnose na seksualni život žrtve).

1.3. Seksualno zlostavljanje podrazumijeva bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni kontakt, dodir i seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv učenika i njegove seksualnosti, a koji može počiniti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situaciju u kojoj se nalaze. Karakterizira ga upotreba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba, prijevare da bi se dobio učenikov pristanak, spolni kontakt na koji učenik nije sposoban pristati zbog odnosa snaga ili zbog vrste odnosa koji ima s tom odraslom osobom (Zakon o potvrđivanju Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja, Hrvatski sabor, 2011).

U svim slučajevima nasilja koji su definirani navedenim čimbenicima Škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima, odnosno skupom postupaka i mjera koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi.

Učenik može prijaviti bilo koji oblik nasilja i/ili zanemarivanja i/ili uznemiravanja obuhvaćen protokolom, u slučaju da je sam žrtva navedenog i u slučaju da ima sumnju ili saznanja da je

netko od drugih učenika žrtva, na način da se obrati razredniku, predmetnom učitelju, stručnom suradniku (pedagogu/psihologu/socijalnom pedagogu), ravnateljici ili bilo kojem drugom djelatniku škole od povjerenja.

Također, učenik u navedenim situacijama nasilje može samostalno i anonimno prijaviti Ministarstvu unutarnjih poslova preko web aplikacije „Red button“ (<https://redbutton.gov.hr/online-prijava/7>), Hrabrom telefonu (telefon 01/116-111, savjet@hrabritelefon.hr) i Plavom telefonu (01/4833-888, info@plavi-telefon.hr).

2. RAZLIKA IZMEĐU VRŠNJAČKOG NASILJA I VRŠNJAČKOG SUKOB

Nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od običnog sukoba vršnjaka. Obični sukob vršnjaka ima sljedeća obilježja:

- nema elemenata navedenih za nasilništvo: ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete, nema nerazmjera moći, nema težih posljedica za učenike u sukobu
- učenici ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu
- mogu dati razloge zašto su u sukobu
- ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog
- slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe
- mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU

NEPRIMJERENOG PONAŠANJA U ŠKOLI

3. POSTUPANJE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju običnog vršnjačkog sukoba svaki djelatnik Škole dužan je:

- 1) odmah prekinuti sukob među učenicima;
- 2) obavijestiti o sukobu razrednika, stručnog suradnika (pedagoga/socijalnog pedagoga) i ravnateljicu Škole;
- 3) razrednik, stručni suradnik i/ili ravnateljica dužni su obaviti individualne razgovore sa sukobljenim učenicima;

- 4) predložiti učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće „pobijediti“
- 5) u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima, razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje u Školu s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku
- 6) prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška i/ili psihološka pomoć) u Školi ili izvan Škole u dogovoru s roditeljima/skrbnicima;
- 7) ukoliko učenik učestalo krši pravila i ne poštuje dogovore, Škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- 8) u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja/skrbnika, Škola će postupiti po točki 2. Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima (Vlada RH, 2004).

4. POSTUPANJE U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

U svim slučajevima nasilja među učenicima koji su definirani navedenim čimbenicima, a koji se dogode u Školi i u blizini Škole, Škola je dužna postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima koji je donijela Vlada Republike Hrvatske 2004. godine.

U slučaju nasilja među učenicima u Školi **svi djelatnici Škole dužni su:**

- 1) odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike;
- 2) pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje;
- 3) obavijestiti o događaju ravnateljicu Škole, razrednika i stručnog suradnika. Stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja je stručni suradnik (pedagog/ socijalni pedagog).

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među učenicima stručni suradnik dužan je:

- 1) odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema učeniku, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih djelatnika Škole ili po potrebi pozvati djelatnike policije;
- 2) ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na

najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju učenika, prepratiti ili osigurati pratnju učenika od strane stručne osobe liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja/skrbnika;

- 3) odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje/skrbnike te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje su do tad doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;
- 4) po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s učenikom koji je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće – ovi razgovori s učenikom obavljaju se uvijek u nazočnosti ravnateljice (ukoliko je moguće) i razrednika, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo i pružajući mu potporu;
- 5) roditeljima/skrbnicima učenika koji je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći učeniku u Školi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja učenika te prorade traumatskog doživljaja;
- 6) obaviti razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;
- 7) ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod drugih učenika koji su svjedočili nasilju, savjetovati se s Timom za psihološke krizne intervencije u sustavu odgoja i obrazovanja radi pomoći učenicima svjedocima nasilja;
- 8) što žurnije obaviti razgovor s učenikom koji je počinio nasilje, ukazati mu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja, te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je učenik žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju, a Škola će poduzeti sve mjere za pomirenje učenika i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u školi;
- 9) pozvati roditelje/skrbnike učenika koji je počinio nasilje, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja učenika te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar Škole ili izvan nje (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, obiteljska savjetovališta, nevladine organizacije i slično) i izvijestiti ih o obvezi Škole

da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu za obrazovanje, sport i mlade Ministarstvu znanosti i obrazovanja te nadležnoj policijskog postaji;

- 10) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sastaviti službene bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima.

5. POSTUPANJE U SLUČAJU NASILJA UČENIKA PREMA DJELATNIKU ŠKOLE

U slučaju da je djelatnik Škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika Škole, on treba o tome izvijestiti ravnateljicu i stručnog suradnika koji će:

- 1) razgovarati s učenikom u prisutnosti razrednika i voditi službenu zabilješku o razgovoru;
- 2) odmah obavijestiti roditelje/skrbnike učenika, upozoriti ih na neprihvatljivost takvog ponašanja te savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške;
- 3) prema učeniku poduzeti određene pedagoške mjere koje će donijeti Učiteljsko vijeće u skladu s Pravilnikom o izricanju pedagoških mjera;
- 4) o svemu izvijestiti nadležni Centar za socijalnu skrb, Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade i Ministarstvo znanosti i obrazovanja te nadležnu policijsku postaju;
- 5) u slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru Škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnateljica i stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima;
- 6) uključiti učenika u savjetodavni rad sa stručnim suradnikom (pedagogom/ socijalnim pedagogom) ili u dogovoru s roditeljima u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške.

6. POSTUPANJE U SLUČAJU NASILJA DJELATNIKA ŠKOLE PREMA UČENIKU

U obavljanju poslova djelatnici Škole dužni su osobito brižno postupati sa svim informacijama kojima raspolažu o učenicima ili njihovim obiteljima. Djelatnici škole prema učenicima se odnose pravedno, s uvažavanjem i poštivanjem.

U slučaju da je učenik doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane djelatnika Škole, djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- 1) odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema učeniku i bez odlaganja obavijestiti ravnateljicu, stručnog suradnika (pedagoga/psihologa/socijalnog pedagoga) i razrednika učenika;
- 2) stručni suradnik će razgovarati s učenikom s ciljem normalizacije njegovih osjećaja i moguće traumatizacije te sprečavanja mogućih negativnih dugoročnih posljedica tog događaja na njegovo mentalno zdravlje, a odmah potom obavijestiti roditelja o događaju i po potrebi ga pozvati na razgovor u Školu te usmjeriti na dobivanje stručne podrške u Školi ili izvan nje;
- 3) provjeriti postoje li kod učenika ozljede ili sumnja na iste te u tom slučaju usmjeriti roditelje na liječnički pregled, a ukoliko je roditelj iz opravdanog razloga spriječen u tom trenutku doći po učenika, na liječnički pregled odlazi u pratnji učitelja ili stručnog suradnika koji je s učenikom sve dok po njega ne dođe roditelj;
- 4) ravnatelj i stručni suradnik će odmah nakon zbrinjavanja učenika obaviti razgovor s djelatnikom Škole i zatražiti njegovo pisano očitovanje o događaju te će, nakon utvrđivanja svih okolnosti i važnih parametara koji se tiču nasilnog ponašanja djelatnika Škole prema učeniku, ravnateljici donijeti procjenu o eventualnoj obvezi sankcioniranja djelatnika Škole;
- 5) o svemu izvijestiti Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i liječnicu školske medicine.

7. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM I NEOVLAŠTENOG ULASKA U ŠKOLU

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (djelatnik Škole, roditelj/skrbnik učenika ili treće osobe koja se nalazi u prostoru Škole) prema drugoj odrasloj osobi ili saznanja da odrasla osoba unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost drugih osoba i školske imovine, djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

- 1) o tome hitno obavijestiti policiju (telefonskim pozivom)
- 2) o svemu izvijestiti Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, nadležnu policijsku postaju i nadležni Centar za socijalnu skrb u slučaju da je jedna od uključenih osoba roditelj/skrbnik učenika.

U slučaju neovlaštenog ulaska drugih osoba u Školu (dolazak bez prethodne najave predmetnom učitelju, stručnom suradniku ili ravnateljici Škole djelatnici Škole koji su prisutni ili se nalaze u blizini će:

1) upozoriti osobu na neovlašten ulazak u Školu i na obvezu prethodne najave dolaska te će se od osobe zatražiti da napusti prostor Škole;

2) o tome hitno obavijestiti ravnateljicu Škole i stručnog suradnika koji će po potrebi pozvati policiju i/ili ju o tome obavijestiti pisanim dopisom.

8. POSTUPANJE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE O NASILJU ILI ZANEMARIVANJU U OBITELJI UČENIKA

a. POSTUPANJE U SLUČAJU ZANEMARIVANJA UČENIKA

Sukladno članku 136. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Sabor RH, NN 64/20), Obiteljskom zakonu (NN 103/15, 98/19), članku 14. Pravilnika o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnim i srednjim školama (NN 82/19), članku 4. Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera (NN, br. 94/15, 3/17) i Statutu Osnovne škole Čučerje, cilj postupanja Škole je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja zanemarivanja učenika od strane roditelja.

Obveze roditelja su:

- brinuti o redovitom obveznom školovanju učenika;
- redovito se odazivati sastancima koji su u vezi s odgojem i obrazovanjem učenika, odnosno redovito dolaziti na roditeljske sastanke i individualne informativne razgovore s razrednikom;
- pravovremeno obavijestiti razrednika o razlogu izostanka učenika najkasnije drugi dan nakon izostanka;
- opravdavati izostanak učenika, osobno ili pisanim putem (ispričnicom roditelja ili skrbnika, odnosno liječničkom potvrdom ili potvrdom nadležne institucije, ustanove ili druge nadležne fizičke ili pravne osobe, uključujući i e-potvrdu o narudžbi na pregled u zdravstvenoj ustanovi). S obzirom na poslove razrednika koji su uređeni Zakonom o odgoju i obrazovanju te Statutom Škole, razrednik kroz komunikaciju s roditeljima prati redovitost ostvarivanja obveza roditelja. Ako roditelj zanemaruje svoje obveze, Škola mu je dužna uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim suradnicima Škole. Ako roditelj učestalo zanemaruje navedene obveze, razrednik je dužan o tome obavijestiti stručnog suradnika (pedagoga/

socijalnog pedagoga) koji će o neispunjavanju roditeljskih obveza obavijestiti ravnateljicu Škole i nadležni Centar za socijalnu skrb, a koji je dužan povratno izvijestiti Školu o poduzetim mjerama.

b. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA U OBITELJI

Sukladno Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (Vlada RH, 2019), cilj postupanja odgojno-obrazovnih ustanova je poduzimanje mjera radi prepoznavanja i prijavljivanja nasilja te pružanja zaštite učeniku žrtvi nasilja u obitelji. U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom nasilju bilo koje vrste nad učenikom, odnosno o svjedočenju učenika o nasilju u obitelji, djelatnici Škole dužni su odmah o tome izvijestiti ravnateljicu i stručnog suradnika Škole koji će:

1) žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanja o nasilju nadležnoj policijskoj postaji, nadležnom Centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvu znanosti i obrazovanja i liječnicu školske medicine radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;

2) kroz razgovor pružiti pomoć učeniku u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;

3) nadležnim tijelima i ustanovama dati sve relevantne informacije o saznanju ili sumnji na nasilje u obitelji, ponašanju učenika u školi, suradnji roditelja/skrbnika sa Školom;

4) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

c. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA SEKSUALNO NASILJE

Sukladno Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja (Vlada RH, 2018), cilj postupanja Škole je skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, senzibilizirati se na pojavu seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe te poduzeti odgovarajuće mjere radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koje pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja. U slučaju kada je seksualno nasilje sastavni dio obiteljskog nasilja, Škola postupa po Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljskom zakonu, Kaznenom zakonu, Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj

školi (»Narodne novine«, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 7/17), Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Pravilniku o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima te Protokolu o postupanju u slučaju seksualnog nasilja.

Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja razlikuje seksualno uznemiravanje od seksualnog nasilja. Seksualno uznemiravanje podrazumijeva svako neželjeno verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje seksualne naravi, koje ima za cilj ili predstavlja povredu osobnog dostojanstva, a posebice ako stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje (Zakon o ravnopravnosti spolova, Hrvatski sabor, 2017). Seksualno nasilje podrazumijeva bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počiniti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situaciju u kojoj se nalaze. Karakterizira ga upotreba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba (World Health Organization, 2002).

U slučaju saznanja ili sumnje o počinjenom seksualnom nasilju i/ili seksualnom uznemiravanju učenika, djelatnici Škole dužni su odmah o tome izvijestiti ravnateljicu i stručnog suradnika Škole koji će:

1) žurno i bez odgode prijaviti sumnju ili saznanja o seksualnom nasilju nadležnoj policijskoj postaji ili Državnom odvjetništvu RH, nadležnom Centru za socijalnu skrb, Gradskom uredu za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, pravobraniteljicu za djecu i liječnicu školske medicine radi poduzimanja mjera za zaštitu učenika;

2) razgovarati s učenikom u sigurnom okruženju, imajući na umu zaštitu prava osobe – stručni suradnik koji razgovara s učenikom ne ispituje učenika kako bi se utvrdile sve činjenice i okolnosti samoga djela, već na smiren način sluša učenika i to tako da ga ne prisiljava na detaljni opis djela, već mu dopušta da samostalno opiše situaciju, na način i u opsegu kako to sam želi, a o svemu vodi zapisnik koji je dužan dati na uvid sudu, Državnom odvjetništvu RH ili policiji;

3) žurno obavijestiti roditelje/skrbnike o događaju i po potrebi ih pozvati na razgovor u Školu te usmjeriti na dobivanje stručne podrške u Školi ili izvan nje;

4) upoznati učenika i roditelje s daljnjim postupanjem Škole. Škola postupi po navedenom Protokolu ukoliko je počinitelj seksualnog uznemiravanja i/ili seksualnog nasilja nad učenikom djelatnik Škole ili član njegove obitelji. U slučaju da je počinitelj drugi učenik ili više njih, Škola će ih uputiti u uključivanje u odgovarajuće specijalizirane organizacije za pružanje potrebne skrbi. Škola će o događaju obavijestiti roditelje svih uključenih učenika i nadležni Centar za socijalnu skrb.

d. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUMNJE NA SUICIDALNE SKLONOSTI I POVEZANA RIZIČNA PONAŠANJA

Nasilje prema samom sebi može se manifestirati kao:

1. Samoozljeđivanje (vlastitim ponašanjem uzrokovana bol i ozljeda pri čemu osoba nije namjeravala dovesti do vlastite smrti, može rezultirati lakšim i težim ozljedama)
2. Planiranje ili razmišljanje o suicidu (mogu se kretati od razrađivanja ozbiljnih planova do nesistematiziranih misli)
3. Pokušaj suicida (vlastito destruktivno ponašanje bez smrtnog ishoda, ali s dokazom o posrednoj ili neposrednoj želji i namjeri da se skonča vlastiti život)
4. Suicid (vlastito destruktivno ponašanje sa smrtnim ishodom)

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAMOOZLJEĐIVANJA

U slučaju samoozljeđivanja učenika, djelatnik Škole koji primijeti znakove samoozljeđivanja (rezove, rane, ožiljke) ili dobije informaciju o postojanju samoozljeđivanja kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručne suradnike (pedagoga/ /socijalnog pedagoga) i ravnateljicu Škole koji će:

- 1) obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji se samoozljeđuje i pružiti pomoć u skladu sa svojim kompetencijama, po potrebi osigurati pružanje zdravstvene zaštite;
- 2) žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o samoozljeđivanju i uputiti ih na pregled liječnici školske medicine te na obvezu naručivanja na pregled u institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške (Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba);
- 3) u roku od 7 do 10 dana od razgovora u Školi, roditelj/skrbnik dužan je obavijestiti Školu o dobivenom terminu pregleda u instituciji pružatelju zdravstvene zaštite i podrške, a u slučaju

da to ne učini, Škola će obavijestiti nadležni Centar za socijalnu skrb, istovremeno dajući informacije o ponašanju učenika u školi i suradnji roditelja/skrbnika sa Školom;

4) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDALNIH MISLI, NAMJERA, POKUŠAJA SUICIDA ILI SUMNJE NA SUICID

Djelatnik Škole koji primijeti rizična ponašanja učenika koja mogu biti povezana sa suicidom ili dobije informaciju o postojanju istih kod učenika, o tome je dužan odmah izvijestiti stručne suradnike i ravnateljicu Škole. Djelatnik Škole reagira na svako učenikovo izražavanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja koje može izraziti verbalno (kao izoliranu izjavu ili razgovor), pisano (u školskim zadaćama, na vlastitim društvenim mrežama) ili kreativno (kroz crtež ili drugu likovnu aktivnost). Djelatnik Škole u tim situacijama ne procjenjuje o ozbiljnosti i istinitosti učenikovih namjera, već o tome odmah obavještava stručne suradnike i ravnateljicu koji će:

1) obaviti informativni i savjetodavni razgovor s učenikom koji je na neki način izrazio postojanje suicidalnih misli i/ili namjera i/ili ranijih suicidalnih pokušaja, a u kojem neće nastojati procijeniti istinitost i ozbiljnost istoga;

2) učenika upoznati s obvezom informiranja roditelja i nadležnih institucija s obzirom na težinu njegove izjave, čak i u slučaju učenikovog mogućeg ublažavanja iste izjave ili objašnjavanja u kontekstu šale, kolokvijalnog izražavanja ili komunikacijskog stila;

3) žurno i bez odgode obavijestiti roditelje/skrbnike o informacijama koje su dobili od učenika i/ili djelatnika Škole te ih savjetovati o institucijama pružateljima zdravstvene zaštite i podrške;

4) o svemu obavijestiti nadležni Centar za socijalnu skrb, policijsku postaju, Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i liječnicu školske medicine;

5) o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i svojim opažanjima izraditi službenu bilješku koju će na zahtjev dostaviti drugim tijelima.

POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SUICIDA

U slučaju saznanja o počinjenom suicidu učenika Škole, djelatnici Škole dužni su odmah o tome izvijestiti ravnateljicu i stručnog suradnika Škole. Ravnateljica i stručni suradnik utvrđuju potrebu za kriznom intervencijom te u tu svrhu aktiviraju Tim za psihološke krizne intervencije i dostavljaju osnovne podatke o kriznom događaju:

- a) Što se dogodilo?
- b) Kada se dogodilo?
- c) Gdje se dogodilo?
- d) Broj ljudi uključenih u događaj?
- e) Tko je bio izravno i neizravno uključen u događaj?
- f) U kakvom su stanju, kako reagiraju, gdje se nalaze ti ljudi?
- g) Je li neka od hitnih službi već intervenirala (policija, hitna medicinska pomoć)?
- h) Je li u ustanovi već nešto učinjeno radi ublažavanja psiholoških posljedica događaja?

Ravnateljica Škole informira o kriznom događaju i podnosi zahtjev za pokretanje krizne intervencije Ministarstvu znanosti i obrazovanja na e-poštu: krizne-intervencije@mzo.hr ili na broj telefona: 01 4594 461 (Uprava za standard, strategije i posebne programe). Prije dolaska Tima za psihološke krizne intervencije, stručni suradnik (pedagog/ socijalni pedagog) i ravnateljica ulazi u razred učenika koji je počinio suicid te potiče komunikaciju o kriznom događaju i njegovim posljedicama na psihičko stanje svih učenika u razredu. Stručni suradnik individualno ili grupno razgovara sa svim učenicima kod kojih se primijeti izostanak socio-emocionalnih vještina za nošenje s nesretnim događajem.

9. EVIDENCIJA ŠKOLE O NASILJU U ŠKOLI

Škola vodi evidenciju o svim navedenim vrstama nasilja u obliku službenih bilješki ravnateljice i stručnog suradnika o provedenim razgovorima sa svim dionicima događaja, a uz njih prilaže i sve dopise poslane nadležnim institucijama koje obavještava na sljedeći način:

1. U slučaju nasilja među učenicima, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb , nadležnu policijsku postaju , Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade , Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web aplikacije i pošte) i liječnicu školske medicine.

2. U slučaju nasilja učenika prema djelatniku Škole, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb , nadležnu policijsku postaju , Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade , Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu školske medicine.

3. U slučaju nasilja odrasle osobe nad odraslom osobom, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju , Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca) i po potrebi nadležni Centar za socijalnu skrb . U slučaju neovlaštenog ulaska u Školu, Škola po potrebi obavještava nadležnu policijsku postaju .

4. U slučaju nasilja djelatnika Škole prema učeniku, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju , Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca i pošte) i liječnicu školske medicine.

5. U slučaju zanemarivanja učenika, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb i liječnicu školske medicine.

6. U slučaju nasilja u obitelji učenika, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb, nadležnu policijsku postaju, Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem elektroničke pošte) i liječnicu školske medicine.

7. U slučaju seksualnog nasilja i/ili seksualnog uznemiravanja, Škola obavještava nadležnu policijsku postaju ili Državno odvjetništvo RH, Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja (putem web obrasca), nadležni Centar za socijalnu skrb pravobraniteljicu za djecu i liječnicu školske medicine.

8. U slučaju samoozljeđivanja učenika, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb i liječnicu školske medicine.

9. U slučaju postojanja suicidalnih misli, namjera i/ili pokušaja suicida kod učenika, Škola obavještava nadležni Centar za socijalnu skrb ,nadležnu policijsku postaju ,Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja i liječnicu školske medicine.

10. U slučaju suicida, Škola obavještava Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade, Ministarstvo znanosti i obrazovanja .Tim za psihološke krizne intervencije (putem elektroničke

pošte krizne-intervencije@mzo.hr ili telefonskim putem na broj 01/4594-461), nadležni Centar za socijalnu skrb, nadležnu policijsku postaju i liječnicu školske medicine.

* Iznimno, u slučaju bilo koje vrste seksualnog zlostavljanja i u slučaju drugih vrsta nasilja koje rezultiraju ozbiljnijim posljedicama po tjelesno i mentalno zdravlje dionika nasilnog događaja, Škola obavještava i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske (putem elektroničke pošte i pošte).

Škola vodi i posebnu *Evidenciju o sukobima i nasilju u školi* u obliku obrasca koji je sastavni dio Protokola.

Obrazac evidencije sadrži:

1. Mjesto događaja
2. Vrijeme/datum događaja
3. Vrstu događaja
4. Sudionike događaja
5. Posljedice događaja
6. Poduzete mjere

Obrazac popunjava dežurni učitelj koji je nazočio događaju ili stručni suradnik (pedagog/ socijalni pedagog). Ispunjeni obrazac predaje ravnateljici te je on sastavni dio službenog izvještaja Škole o događaju.

Ovaj Protokol stupa na snagu danom donošenja i objavit će se na svim oglasnim mjestima Škole.

KLASA: 011-03/22-01/01

URBROJ: 251-139-01-22-1

U Zagrebu, 9.12.2022. godine

Ravnateljica:

Vesna Orešković, prof.

Predsjednica Školskog odbora:

Stella Ilić